

INTERVIEW MET ANNA RISPOLI

Toen u bij ons op bezoek kwam, toonde u ons een project dat voor dit gebouw bedoeld was. Vanwaar de inspiratie?

Als ik naar Brussel kom, volg ik altijd een vast ritueel: ik ga van het Zuidstation naar het Vossenplein om een kom ajuinsoep te eten. En dit indrukwekkende flatgebouw tussen de Kapellekerk en de spoorweg werd op die wandeling een soort ankerpunt. Ik heb ontdekt dat het gebouw werd afgewerkt einde de jaren '60, het werd geopend in 1972 en werd van bij het begin beschouwd als een sociale woonblok van de Brusselse Haard. Toen vond men dat een rationeel design, maar uiteindelijk bleek het een slecht voorbeeld van modernisme, waarbij de open publieke ruimte werd opgeofferd in ruil voor een streng functionalisme.

De Marollenwijk is de perfecte omgeving om te zien hoe Brussel verandert. We zitten midden in het centrum en toch voelt het hier als een buitenwijk. Veel bewoners van de Marollen zijn de voorbije jaren weggetrokken omdat de huurprijzen te hoog werden, en terwijl meer welgestelde burgers de gerenoveerde huizen aan de Hoogstraat kochten, arriveerden nieuwe migranten in de sociale woningblokken van La Querelle en de Visitandinen. Allemaal brachten ze uiteenlopende tradities met zich mee en een Babylonische verscheidenheid aan talen.

De architectuur van het Visitandinengebouw was weinig of niet voorzien op het verminderen of vermijden van sociale angst: in een doolhof van anonieme gangen ontmoeten de mensen elkaar niet, waardoor ze elkaar ook niet leren kennen of gaan samenwerken aan de gemeenschappelijke ruimte. Het resultaat: geweld en vandalisme hebben vrij spel in de hallen en gangen.

Dit gebouw is een sociaal organisme dat schreeuwt om een stem. Ik popel om samen met de bewoners de 'genius loci' te vinden, voor de Romeinen was dat 'de geest van een bewoonde plek'. Dit is een echt samenwerkingsproject, een project dat ook verder gezet wordt na de performance.

In uw vorige werk had u het ook al over mensen en hun relatie tot het licht in hun huizen. In welke zin sluit dit project daarbij aan?

De eerste keer was in Bergamo voor een lichtevenement dat de bedoeling had een heterogeen publiek naar een gettobuurt te lokken. Ik vond twee aanpalende gebouwen: het ene werd bewoond door Italianen, het andere voornamelijk door migranten. Zij hadden constant ruzie met elkaar, net zoals in de verhaaltjes. Ik besloot die rivaliteit te gebruiken, maar had instrumenten nodig die iedereen had of zich tenminste kon permitteren. En zo kwam ik bij woningverlichting.

Licht is fantastisch materiaal om mee te werken: het is warmte, het straalt, het leeft... En het is simpel: het eerste wat je doet als je thuis komt, is het licht aansteken.

Een gebouw is een architecturaal organisme dat opgewarmd wil worden, dat van binnenuit verlicht wil worden, dat een ritme wil vinden en uniformiteit schuwt.

In Vorrei tanto... zal elk venster een 'pièce unique' zijn: sommige bewoners hebben halogeenlampen in hun woning, anderen neonlicht. Er zijn er die een kristallen kroonluchter hebben, terwijl anderen het met een zaklamp doen omdat de stroom afgesneden

werd. Wat zij met elkaar gemeen zullen hebben, is het tijdskader. Ik dwing mensen niet graag om elkaar te ontmoeten. De mensen van de Visitandinen kunnen dus thuis blijven terwijl ze deelnemen aan een intieme en tegelijk publieke performance. Het licht aansteken is een heel gewone handeling: iedereen doet het alle dagen. Op 30 april doet iedereen het samen. En zo wordt de huiselijke handeling dus een soort publiek statement.

Voor mij betekent dit moment een soort omkering van de gebruikelijke machtsverhoudingen: de stad is de toeschouwer en de bewoners van het onzichtbare gebouw worden even het zichtbare centrum. De performance wordt zoiets als een openbaar monument voor het huiselijk leven van de bewoners.

Kunt u ons wat meer vertellen over de titel van het project, en vooral over de betekenis van het woord 'thuis'?

De titel is de tekst van een sms die ik vorig jaar kreeg. Hij zette me aan het denken over de emoties die we projecteren op datgene wat we thuis noemen. Thuis... Is dat de plek waar we leven, of is het waar we graag zouden willen leven: het rijk van de werkelijkheid of dat van de verbeelding? Onze verlangens vervormen onze perceptie van de werkelijkheid en beïnvloeden ons handelen. Voor mij was thuis bijvoorbeeld het huis waar ik begerd werd.

Maar dit project interpreteert de notie 'thuis' ook in een ruimere betekenis: die van 'de buurt'.

Ik kijk vaak binnen in huizen, vooral bij grote huizen, en vooral 's avonds. Wie woont daar? Met hoeveel mensen? Zou ik daar kunnen wonen? Zou ik er verloren lopen? Ik zie dan fragmenten uit levens en probeer mij voor te stellen wat die mensen aan elkaar bindt. Neem nu mensen zoals ik die een flatgebouw delen. Wij hebben elkaar niet gekozen, maar elke dag lopen we naast, onder of boven onze onzichtbare muren.

Muren zijn heel broze barrières tussen het privé en openbare domein: ze beschermen ons tegen het licht, maar niet tegen het geluid. We projecteren onze angsten en demonen vaak op de andere kant van die muren.

Toch willen we dingen delen om een reden die ons waardevoller lijkt dan het puur praktische. We willen ageren tegen de vreemding, en nieuwe relaties binnen die willekeurige leefgemeenschappen ontdekken.

Interview door Barbara Van Lindt